

10. Seznam příloh

Označení rozhovorů písmeny: **A- aktér**

T- tazatel

Příloha č. 1- **Rozhovor s Kristýnou Eretovou**

Příloha č. 2 - **Rozhovor s Josefem Gilbertem Matuškou**

Příloha č. 3 – **Otázky zodpovězené Věrou Janouškovcovou**

Příloha č. 4 - **Rozhovor s Evou Vaňkovou**

Příloha č. 5 – **Rozhovor s Petrou Kaprovou**

Příloha č. 6 – **Rozhovor s Jaroslavem Hruškou**

Příloha č. 7 – **Rozhovor s Miroslavou Hruškovou**

Příloha č. 8 – **Rozhovor s Ondřejem Fáberou**

Příloha č. 1- Přepis rozhovoru s Kristýnou Eretovou

- *Vedoucí dětského klubu*

T: Kristýno, náš rozhovor bude nahráván a potřebovala bych od Vás slyšet, že souhlasíte s účastí na tomto výzkumu a také souhlasíte, že obsah rozhovoru bude použit v práci mé bakalářské práce a mohu použít vaše jméno.

A: *„Ano, souhlasím“*

T: Přešla bych tedy k první otázce. Už jste se někdy účastnila procesu participace, zapojení veřejnosti, do rozhodovacích procesů?

A: *.... „Ehm, no, v našem městě nic takového neprobíhalo a ani neprobíhá, tedy jsem se nikdy neúčastnila procesů zapojení veřejnosti. Ve městě, no, zkušenost mám pouze s volbami, tedy volebním systémem.“*

T: Ehm, a jaký máte názor na zapojení veřejnosti do rozhodovacích procesů a co si vlastně pod tímto pojmem vůbec představíte?

A: *„Hm, no, myslím si, že veřejnost by se měla obzvlášť v době demokracie zapojovat co nejvíc je to možné, do rozhodovacích procesů. Lidé, kteří ve městě žijí, dělají město takovým městem, kterým je. Proto by si lidé měli o svém městě co nejvíce rozhodovat.“*

T: Myslíte si, že je tento proces pro město přínosem?

A: *“Určitě ano, občané města vidí nejvíce to, co by se mělo změnit, ehm, jsou to vlastně dennodenní sledovatelé ve městě.“*

T: A jakou roli si myslíte, že v tomto procesu hraje důvěra nebo nedůvěra?

A: *„No, tak hlavně důvěra občanů města k jeho vedení je důležitá, už jenom v tom, jestli jejich rozhodnutí bylo vůbec vyslyšeno a použito v konečném rozhodování.“*

T: Jak jste spokojena s životem v obci s ohledem na místní komunitu?

A: *„Tak, místní komunita je docela pevná. Je zde bohatá spolková činnost a myslím si, že při procesu zapojení veřejnosti do rozhodovacích procesů by to byla směsice názorů, avšak si nemyslím, že by místní lidé měli velký zájem se procesu účastnit.“*

T: Z jakého důvodu?

A: „Jedním z důvodů vidím již zmíněnou důvěru ve vedení města.“

T: Máte třeba nějaké další tipy na aktéry, teda na důležité osoby obecního dění?

A: ... „Momentálně mě nic nenapadá.“

T: Poslední otázkou, na kterou bych se chtěla zeptat, jsou oblasti ve městě, které by stály za projednání s veřejností v samotném procesu tvorby vize komunity?

A: „No tak, ve středu města se nachází nevyužívaná budova bývalého hotelu, která nevypadá hezky, a proto by nebylo špatné zde investovat nějaké peníze. Víím, že je to těžké, jako město s budovou nic dělat nemůže, protože k městu samotnému ta budova nepatří, současný majitel nemá o budovu zájem. Větší pozornost by se také měla věnovat i sportovnímu vyžití. Například vybudovat sportovní nebo in-line dráhu, na bruslení. Ehm, vybavit tělocvičnu novějším a modernějším náčiním, nebo třeba revitalizovat místní sportovní hřiště pro víceúčelové vyžití. No, pak se mi třeba líbí postoj ke zdejším památkám, které se v posledních letech opravují, a myslím si, že by se v tom mělo pokračovat, protože to městu přidává na atraktivitě.“

T: Poslední otázka byla opravdu vyčerpávající, já Vám Týno děkuju za rozhovor a tohle byl vlastně aktér číslo jedna, Kristýna Eretová za občanskou společnost. Tak hezký den.

A: „Děkuji“

Příloha č. 2 – Přepis rozhovoru s Josefem Gilbertem Matuškou

- *Starosta města*

Rozhovor nebyl nahráván, pan starosta si to nepřál.

T: Co si představíte pod pojmem občanská participace?

A: „*No, asi nic“... smích*

T: No, tak taky odpověď’.

A: „*Né, tak je to to, co snad ani nechci slyšet... smích. Je to zapojení občanů, kteří můžou udávat své připomínky a tím pádem se podílet na rozvoji obce.“*

T: Máte ten pocit, že si občané splnili to, že Vás zvolili ve volbách a dál by to měli nechat na Vás?

A: „*No přesně tak, když sem nějaký občan přijde s nesmyslnými připomínkami, třeba ohledně zmenšení památkové zóny, tak Vás ta chuť s občany mluvit opustí. Beru to, když lidé chtějí realizovatelné věci, ale né to, že po vás chtějí věci, které nejsou ani ve vašich silách. Každý, kdo sem na mě přijde řvát, tak mu vysvětlím, že si sám může sestavit kandidátku, snažit se o to, aby ho lidé zvolili, a pak, ať si to tady za tím stolem zkusí. Snažím se pro lidi vytvářet stejné podmínky, jestli mají nějakou iniciativu, snažím se je podpořit, ale musí se také snažit oni. Jo, myslím si, že by někdo ty pravidla určovat měl, lidé by se měli vyslechnout, ale zbytek je na nás. To je jako, kdyby si děti ve škole určovali, jestli chtějí vyučování, nebo ne.“*

T: Už jste se někdy účastnil procesu participace či zapojení veřejnosti do rozhodovacích procesů?

A: „*Neúčastnil, myslím si, že takové věci nemají smysl. A když už nějaký veřejný projednání jsou, záleží zde na té míře zapojení. Konečné rozhodnutí je stejně na nás. Příkladem může být i nepovedená realizace tlakové kanalizace, na začátku akce, lidé zjistili, že by museli mít doma o jeden přístroj (čerpadlo) navíc, to znamená starat se o něj. Najednou nastala vzpoura, do té doby bylo ticho po pěšině. Zastupitelé se zalekli a samozřejmě se od kanalizace ustoupilo. Město to mimochodem stalo 500 000 Kč. Hele, neberu jim to, každý má uplatnit svůj názor, ale když na to mají prostor, nikdo nepříjde. Jak se můžou lidé zapojovat, když o to nemají ani zájem, krásným příkladem*

je, že ani zastupitelé nejsou schopni naštudovat podklady, natož aby to byli schopni študovat občani.“

T: Myslíte si, že v těchto procesech hraje nějakou roli ne/ důvěra? Ať už od Vás o občanům, nebo občanů k Vám?

A: „No samozřejmě, určitě ta důvěra důležitá je. Lidé mi věřit musí, když mě sem zvolili a samozřejmě teď se trochu chválím, ale to je v nějaké míře i zdravé. Podívejte se, že se město změnilo za celou dobu, co tu sedím. Podívejte se na škarpy, školu, kostel, faru. V plánu je toho mnohem víc. Sice lidé nadávají, že by opravovali nebo strkali peníze do jiných věcí, ale potom jsou na to město hrdí, jak vypadá. A jsou na to právem hrdí, vždyť já jim to neberu. Příkladem je oprava zdi kolem kostela, kolik lidí říkalo, že je to zbytečné a nakonec se podívejte, chtějí i fasádu na kostele.“

T: Jak jste spokojen s životem v obci s ohledem na místní komunitu?

A: „Místní komunita. To je strašně širokej pojem. Manětín se skládá z patnácti částí, takže patnáct komunit.“

T: Když to samozřejmě vezmete s ohledem na Manětín.

A: „Tak Manětín dobrý. Ti lidé tu prostě jsou a myslím si, že v průběhu roku se tu děje nespočet věcí. Nejhorší je, že to jsou většinou lidé z venku. Manětín je oblíbenou turistickou destinací a mnozí lidé tu tráví přes léto dost času a věnují se např. worksipu, dětským táborem, koncertům v místním zámeckém sále. No, kdybych to měl všechno jmenovat, byli bychom tu dlouho. Jak říkám aktivnímu zapojování lidí se tu často věnují ti cizí. Myslím si, že místní lidé jsou docela líní. Jsou tu lidé, kteří jdou vidět všude a zase jsou tu lidé, kteří nevidíte vůbec, protože jsou líní vylézt z obývacího. Znáám zde jednoho pána, který až jednou bude ležet na smrtelné posteli, bude mít u sebe věšák a tam zavěšené různé uniformy z různých spolků. Ať už jde o hasiče, rybáře, fotbalisty, apod“ ... smích

T: To mi navazujete na další otázku ohledně aktérů města. Kdyby se moje představy naplnily a tvorbu vize komunity bych tu zde mohla aplikovat, napadá Vás nějaká osoba, která by se ráda účastnila tohoto procesu?

T: Neříkejte prosím Vás, vás... smích. Jste velmi častou odpovědí. Jde mi o to, že byste mohl mít v tomto procesu tendenci lidí v samotném nápadu přiškrtit již na začátku.

A: „No, to už bych někdy udělal ted“ ... smích

A: „No, abych pravdu řekl, nikdo konkrétní mi nenapadá. Z mého pohledu si myslím, že právě ti, co nejvíc křičí, nejsou odrazem většiny. Ted' jsem si vzpomněl na slova z jednoho kázání v kostele, kdy počáteční slova kázání zněla: žijeme v postfaktické době. Zbytek kázání nevím, o čem byl, protože mi hlavou neustále proudila myšlenka, co to má vlastně znamenat. Pak mi bylo vysvětleno, že fakta jdou vlastně stranou a žijeme emoce. Myslím si, že je to dost smutný. Vždyť i ve škole se bojí použít schéma úplné rodiny. Jo, prostě máma, táta, děti. Vždycky nás učili, že takhle je to správně a takhle to funguje, ted' je asi jiná doba a lidé žijí jinak.

Kdybych se měl vrátit k těm aktérům, pro mě to jsou třeba makáči, udělají toho pro město a lidi víc než ti, co nejvíc křičí.“

T: Jsou oblasti ve městě, které by stály za projednání v samotném procesu tvorby vize komunity? Můžete samozřejmě i chválit, můžou být i oblasti, které byste neměnil.

A: „No, mně nejvíc mrzí, že lidé vnímají památky v Manětíně jako přítěž. Né, nadarmo se říká Manětínu barokní perla. Lidé to berou zase z té stránky, že se musí omezovat se stavěním, na všechno potřebují povolení a to už je pro ně moc velký problém. Další věcí, která mě mrzí je, že vlastně držíme návštěvnost Manětína na turismu, ale není tady žádné místo na přespaní. Chybí tu jakýkoli penzion, jakékoli místo na přespaní. Ve městě je také problém s parkováním, to se město snaží řešit, ale není tu zde moc příležitostí jak to vyřešit.“

T: Jak je to s budovou bývalého hotelu ve středu města?

A: „No, takhle budova je jednoznačně komplikovaná. Momentálně je na prodej, ale na jednání zastupitelstva jsem dal jasně najevo, že kupovat tuhle budovu vidím jako nesmysl. Za prvé si myslím, že obec by neměla zajišťovat úplně vše, co zde schází. Myslím, že je sice budova nabízena za 2 500 000 Kč, což by bylo jednoduché koupit, ale dalších 60 000 000 Kč by se do ní muselo investovat. V obci se snad bude realizovat projekt na gravitační kanalizace a nevím, což s vyprojektovanou cenou, která se pohybuje okolo 100 000 000 Kč, by bylo velice obtížné se pouštět do další velké akce. V územním plánu je s budovou bývalého hotelu naloženo tak, že je zde

určena plocha smíšená. Byly zde investoři, kteří tu chtěli realizovat projekt na sociální bydlení, ale jak můžeme vidět, bylo od toho odstoupeno.“

T: Poslední otázka je na celkové zhodnocení participace občanů, jak byste na závěr shrnul náš rozhovor?

A: „S participací občanů nejsem moc úzce spjat, což asi vidíte na mých odpovědích, neříkám, že vyslechnout občany je špatné, ale musí to mít reálný základ a poté v tom nevidím problém. Myslím si, že občané Manětína mají zažraný socialismus a tím pádem si myslí, že někdo přijde a udělá vše za nás, sežene nám práci a budeme se mít dobře a vše bude bez starostí.“

T: Moc děkuju za Váš čas.

A: „No, není zač, doufám, že se Vám bude dařit.“

Příloha č. 3 – Otázky zodpovězené Věrou Janouškovcovou

- *Ředitelka Základní školy Manětín*

(tento rozhovor nebyl nahráván z důvodu časové náročnosti paní ředitelky. Byla však ochotná vyplnit výzkumné otázky a případně nejasnosti z mé strany vyřešit telefonicky)

1. Co si představíte pod pojmem občanská participace?

Pod tímto pojmem si představuji zapojení občanů do veřejného života ve městě i okolních vesnic. Je to projev občanské odpovědnosti a je velice důležitý pro fungování společenského života v obci.

2. Už jste se někdy zúčastnila procesu participace či zapojení veřejnosti do rozhodovacích procesů?

Samozřejmě, velmi často. Do veřejného života se zapojuji mnoho let – od r. 1981 až do současnosti jsem členkou zastupitelstva města, a proto se pravidelně zapojuji do rozhodovacích procesů. Zasedání zastupitelstva se konají pravidelně měsíčně – jeden měsíc v Manětíně, další měsíc v některé ze 14 přilehlých obcí. Tak se postupně vystřídají všechny obce. Zasedání se zúčastňují občané, kteří se vyjadřují k projednávaným bodům a zastupitelé k jejich připomínkám přihlížejí při hlasování - schválení či neschválení. Je dobře, že se občané mohou vyjadřovat k záležitostem, které se týkají kvality jejich společenského života. Při projednávání závažných a dlouhodobých akcí, např. územního plánu, odkanalizování města, průtah městem, atd. jsou zváni odborníci, kteří vše potřebné vysvětlí a dají prostor pro diskuzi s občany. I v tomto případě dá zastupitelstvo na jejich hlasy.

3. Jakou roli hraje v tomto procesu ne/důvěra?

Důvěra mezi zastupiteli a občany je důležitá. Občané musí vědět, že ti, kteří zastupují budou některým občanům nevyjde vstříc. Ale je to vždy v rámci přínosu pro většinu obyvatel. Důvěra občanů vůči zastupitelům se buduje velmi dlouho, ale ztrácí se

rychle. Záleží na mnoha okolnostech, např. účast a aktivita na zasedáních zastupitelstva, účast na veřejném životě v obci na akcích dobrovolných spolků, zájem o občany a jejich problémy a potřeby, osobní život.

4. Jak jste spokojena se životem v obci s ohledem na místní komunitu?

Já osobně jsem se životem v obci spokojena, neboť tady mám rodinné zázemí, práci a možnost kulturního i společenského vyžití. Věřím, že tak to cítí i řada dalších občanů. Ovšem problémem__Manětína je nedostatek pracovních příležitostí. Mnoho práceschopných občanů dojíždí za prací až 40 km. V poslední době město podporuje výstavbu nových rodinných domů, podporuje činnost spolků nejen v Manětíně, ale i v okolních obcích, snaží se podporovat místní podnikatele, MŠ i ZŠ.

5. Máte nějaké další tipy na aktéry, kteří by byli schopni vystupovat v samotném procesu?

Na tuto otázku nedokážu odpovědět. Myslím si, že významnými aktéry, kteří mají co říci do Tvorby vize Manětínska jsou zájmové organizace, které zde úspěšně fungují, např. SDH, TJ Sokol, Svaz zahrádkářů, včelařů, ochotnický soubor MLASK,...

6. Jsou oblasti ve městě, které by stály za projednání s veřejností v samotném procesu Tvorby vize komunity?

Stále je v řešení vybudování kanalizace v Manětíně. Proto je třeba s veřejností projednat připojení jejich nemovitostí na centrální ČOV. Dále podle mého názoru je třeba projednat s veřejností možnosti získání státní dotace na opravu jejich nemovitostí, neboť střed města se nachází v památkové zóně a náklady na opravy jsou vysoké a ne každý majitel nemovitosti má finanční prostředky na opravu fasády, střešní krytiny, apod. I výběr barev musí splnit podmínky Státního památkového ústavu.

Příloha č. 4 – Přepis rozhovoru s Evou Vaňkovou

- *Tajemnice města*

Souhlasila s nahráváním našeho rozhovoru a také s tím, že mohu použít její jméno.

T: První otázka, co si představíte pod pojmem občanská participace?

A: „No, tak pod tímto pojmem si představuju nějaký, nějakou, nějaký ovlivňování, aktivní ovlivňování, nevím, řeknu něco veřejnýho, co se děje v obci, třeba. Lidi přijdou třeba na zastupitelstvo, nebo pracují v nějakých orgánech obce a tím to ovlivňují, nebo v nějakých spolicích, které se taky můžou vyjadřovat k různěm věcem, co se na úřadě dějou.“

T: A už jste se někdy zapojila do tohoto procesu?

A: „No, do tohoto procesu, spíš jako z pozice tajemnice, samozřejmě starostovi taky říkám svoje názory na různé věci, potom jsem členkou TJ Sokol Manětín, takže taky i trošku za ně. Ale spíš vím, že se to tady dělo ohledně, třeba, když se projektovala tlaková kanalizace v Manětíně, takže, všechno se zveřejňovalo, zastupitelstva, výsledky ze zastupitelstvech, tak a prostě byla schválená, schválený projektování atd., nikdo tomu nevěnoval moc pozornost, a pak když se to dostalo mezi lidi, tak vlastně, co to je tlaková kanalizace, tak potom na zastupitelstvu jsme měli asi 40 lidí, kteří prostě nesouhlasili s tím, a by tady byla tlaková kanalizace. A vlastně docílili toho, že se ten projekt vlastně zastavil a v rozpracovanosti prostě se ukončil. Jo a začalo se jít tou jinou cestou, tou cestou gravitační kanalizace. Takže lidi byli prostě proti tomu, měli by doma čerpadlo, o které by se museli v budoucnu starat a jsou tam i určité rizika, kdyby třeba nešel proud, tak by nefungovalo. Toho jsem jako byla svědkem, ale ti lidi začali participovat až když bylo pozdě, no. Takhle to obec jako stálo půl milionu, jo.“

T: A myslíte třeba, že za to může obec i z toho hlediska, že málo propagovala? Málo tyhle věci vyvěšovala?

A: „Já si myslím, že ne. Protože k tomu se konala veřejná diskuse, která byla svolaná do kulturního domu, jo, prostě opravdu, vyvěšuje se sedm dní předem jednání zastupitelstva, kde ty body jsou, jako lidi se musí taky trošku zajímat, že jo. A né až

potom, že někde slyšej v hospodě něco, tak najednou se prostě zvedla nějaká vlna nevole, ale předtím jako nic, no.“

T: No a na to navazuje otázka, jaký máte názor na to zapojovat veřejnost? Je to pro vás důležitý?

A: „Nooooo, těžko říct, třeba ohledně ty kanalizace, tak tam třeba padaly takový ty perly, že by se mělo konat referendum, ohledně toho, což jako si myslím, že někdo nedomyslel, protože referendum byste muselo kont ve všech částí města a ve Zhořci se těžko budou vyjadřovat ke kanalizaci v Manětíně, těm je to úplně jedno jo, takže takový perly tam potom padaly. Jestli je to dobře nebo ne, já si myslím, že je to dobře, aby se lidi zapojovali, ale když to vidím, tak jako aktivní nejsou. Jo, protože to už se tady projednávalo x věci už třeba, projekt průtah II. etapa, přišlo tam pár lidí, taky né všichni, kteří to vyloženě ovlivní, protože tam bydlí v tom místě. územní plán, že jo, taky, najednou dneska sem choděj lidi, že na zahradě si nemůžou postavit, řeknu pergolu, ale když se to projednávalo, tak jako taky se o to moc nezajímali. Pak tady padaly taky takový perly, že bysme měli každému posílat pozvánky na zastupitelstvo, což jsme teda odmítli, protože nebudeme posílat tady 1200 nebo já nevím kolik pozvánek.“

T: Hm, myslíte si, že třeba v těchto procesech hraje velkou roli důvěra? Ať už třeba občani k městu nebo město k občanům?

A: „Hmmm, no určitě taky, určitě taky. Ale potom taky, když se jde na ty zájmy jednotlivých lidí doma, když to vezmu na tu kanalizaci, tak to o ty důvěře není. Je to prostě o tom, jestli to ty lidi chtěj, nebo nechtěj. No ale, lidi něchtěj dělat v těhle nějakých řeknu komisích a tak dále, my jsme tady měli komisi pro cestovní ruch a takový ty věci, ale ono to v podstatě nepracuje, jo. Nebo jsme měli schránku, kam lidi můžou dávat svoje nějaký podměty, připomínky, jo, taky tak nebylo nic no. Můžou lidi do zpravodaje psát svoje příspěvky. Jako lidi se tyhle věci nezajímaj jo, jako maj svejch starostí dost, a na zastupitelstvo, začali jsme dělat zastupitelstva v obcích, v těch částech jednotlivých, kde jako z kraje byla opravdu ta účast hojná, tam chodilo daleko víc lidí než tady v Manětíně. Tady v Manětíně chodí pět, šest lidí, jo. Samý takový starší, takže jako nám ubejvaj ty lidi, který tam choděj, ale z kraje byl velkej zájem, ale teďko už to taky upadá, no. Teďka ve Stvolnech třeba bylo pět lidí jo, dřív jich bylo pětadvacet.“

T: Jak jste spokojena s životem v obci s ohledem na místní komunitu tady?

A: „No, místní komunita no, já nevím, jestli tady vůbec nějaká je, jo. Já teda bydlím v Manětíně od roku 1984, jinak jsem z podstatně většího města, z Litoměřic, to má asi 30 tisíc obyvatel, ale mně se líbí víc tady, než v těch Litoměřicích, protože přeci jenom tady člověk jde a potkává ty lidi známý, kdežto v těch Litoměřicích je to vyloženě anonymní, že jo.“

T: To rozhodně, no.

A: „Tam přece jenom 30 tisíc lidí nemůže nikdo znát, tady já nevím, třeba má někdo problémy, třeba sociální, a hned se to řeší a v těch Litoměřicích je to něco jinýho jo nebo v těch větších městech. A městečko jako Manětín, dalo by se říct, že tady zatím všechny služby má, jo. Tady vlastně je skoro všechno. Je tu doktor, je tu lékárna, je tu zubař, je tu ženskej doktor, je tu já nevím, škola, školka, je tu pošta, vlastně tady ty věci tu jsou no, uvidíme do budoucna jak to bude.“

T: Hm, máte třeba nějaké další typy na aktéry, jo, na ty důležité osoby, který by třeba pak vedly ten proces samotný tý tvorby vize komunity, kdyby náhodou vyšlo to, že tady je to dobrý podhoubí? Tak jakého aktéra byste, ...

A: „Tak jako takhle jo, ty aktéři, ty komunity tady jakoby existují, já je vidím v těch spolcích, který tady fungujou. Hodně na těch malejch vesničkách, nebo na těch našich částech funguje sbor dobrovolnejch hasičů. Takže, kdo chce do nějaký komunity, tak většinou jde buď do toho sboru dobrovolnejch hasičů a nebo v Manětíně je jich víc těch spolků, je tu třeba ten sokol, ale to jsou v podstatě ty samý lidi. Jo, těch spolků. Já bych to viděla od těch spolků, no.“

T: Ale to máte dobrý typy.

A: „Těžko někdo sám bude dělat nějakou komunitu, jo. Je to, ale taky to jako upadá, ty mladý, já to třeba vidím ty mladý, třeba ty fotbalisti, ty žáci, těch dětí bylo dřív víc, dneska není moc zájem, no.“

T: A jsou třeba oblasti ve městě, kdy třeba to shromáždění, ta tvorba vize komunity vyšla, tak jsou oblasti ve městě, který by stály za to projednání, který mi stály za tu změnu nebo ba naopak, který byste chtěli třeba zachovat, který byste vůbec neměnili?

A: „No, ono dneska, dneska vlastně nějaký ten plán obnovy Manětína a tak dále, nebo jsme chtěli dělat teďkon, vlastně do tý vesnice roku, přihlásit se tam, tam taky musí být takovej ten strategickéj plán rozvoje, na tom by měli ty lidi se podílet, že jo. Měli by říct, že jo. Ale tohle trošku zastupujou ty spolky právě jo, protože jak fungujou v těch částech, tak třeba starosta jim dá lhůtu, než se připravuje rozpočet, aby řekli, co tam chtějí v tý obci nebo v tý části jako udělat. Jo, takže oni se vlastně vyjádřejí, oni si vlastně řeknou, my tam chceme udělat pergolu, nebo my tam chceme opravit kapličku, jo, napíšou vlastně, co chtěj, a potom se to dává do toho rozpočtu. No, ty peníze na to. Takže oni vlastně, de facto to tvoří trošku ty spolky, no. Většinou jeden člen z rodiny je členem z toho spolku, tak tam si řekne, co si myslí, daj to někam na papír, pošlou to starostovi, no ...“

T: A z vašeho názoru, máte tady ve městě nějakou oblast, kterou byste chtěla jakoby nějak pozměnit?

A: „Pozměnit? No, nevim, těžko, těžko...“

T: Jako která vám přijde, jako že se jí moc nevěnujeme.

A: „Hmmm, no nevěnujem no. Tady je třeba trošku problémem třeba ta zeleň, jo. Ono je tady třeba zeleně hromadu, jo, ale třeba tady na tom náměstí jo, tady ta zeleň skoro jako není, jo. Nám tady prostě chybí jo, tady když je potom, v létě jsou potom 30-ti stupňová horka, tak tady se nedá kam, kam prostě schovat jo a teďkon dřív tam aspoň prostě byla ta tráva jo a teď je tam všude ten kámen jo. To je prostě rozžhavený, jo.“

T: A nebyl by problém s památkovou péčí?

A: „No právě, že, jo. Právě, že tohle člověk nemůže ovlivnit nějakou participací, ale je to hodně ovlivněný právě tady rozhodováním těch památkářů, no. A to člověk neovlivní, oni prostě si jednou podle své linie a teďko navíc se budou likvidovat ty stromy, co jsou pod tou škarpou, protože ty už jsou opravdu starý, přestárly, takže jako tady už nebude vůbec žádná ta zeleň, tady na v tom městě. Měly být v těch rabátkách, měly být ty stromy, jako jak jsou tam, no to už Suk řekl, že tam stromy dávat nebude, by se muselo uklízet listí, měly tam být takový ty stromy, jak bejvaj v místech pro parkování před těma supermarketama, takový ty korunky kulatý. Takže taky by to vypadalo třeba jinak. No, ale tak zeleň no, teďkon se hodně mluví o tý kanalizaci, je vyprojektovaná vlastně ta gravitační, potom územní plán, teď se asi bude projednávat

změna plánu, ale to se ještě uvidí podle toho, kolik bude požadavků, jo když těch požadavků bude málo, tak se to dělat nebude, protože ono jenom vytištění nového územního plánu stojí 40 000 Kč. No, takže teď kon třeba tady vedle ten Černej orel že jo, taky jsme chtěli, aby se vyjádřili, jako, no chtěli, zastupitelé se hodně k vyjadřovali jak si představují, co by tam mělo být, jo. Takže nakonec to taky vzniklo, vlastně takovou nějakou, ty názory od lidí a tak. Tady vlastně chyběj veřejný záchody, takže ty by tam měly být, přesune se tam infocentrum, prosazoval se tady hodně názor, že by to mělo fungovat společně s knihovnou, jo. Ale to se teda zatím nepodařilo nějak.“

T: A knihovna v Manětíně není?

A: „Knihovna v Manětíně je, je, paní Heidlemaierová...“

T: Jo, vlastně tady na městě.

A: „No, tady na městě, vlastně obsluhuje i ty regionální, má regionální funkci, že vlastně vyměňuje ty knihovní fondy i třeba v Mladoticích jo a tady v těch knihovnách okolo. Proto taky vlastně dostáváme dotaci na provoz té knihovny.“

T: To jsem ani nevěděla, že tu knihovna je.

A: „No, akorát jako to skloubení infocentrum s knihovnou, to jako mě osobně to přijde, že by to nebylo dobrý, no. Protože ty lidi, infocentrum, kdo tam chodí, tam nechodí lidi, tam chodí turisté.“

T: No, to máte pravdu.

A: „No, tak nevím, to mi přišlo takový, jako né moc vhodný no. Navíc jako knihovna v patře, infocentrum dole, to je takový, no, se uvidí časem. Já bych to spíš spojila s nějakým veřejným občerstvením, nebo s takovým nějakým rychlým jídlem, nebo se něčím takovým jo, nějaký kafe. To tady chybí jo, to tady není.“

T: To máte pravdu, žádná cukrárna tu není.

A: „no, no.“

T: Takže kdybychom to měly takhle shrnout jako ten náš rozhovor, myslíte si, že lidi, že ty lidi jako, no z našeho rozhovoru jsem vycítila, že spíš ty lidi se nemají o to moc zájem, nebo se přihlásí o to, když už je třeba jako když už je vcelku pozdě, no.

A: „No, třeba když se dozví, že třeba chceme něco povolit sousedovi a oni se s nim nemají rádi. Jo, tak to přiběhnou.“

T: Takže spíš vidíte malou iniciativu od těch lidí?

A: „No, no. Je, no, oni se o to lidi nezajímaj moc, no. A ty, co se zajímaj, tak jsou většinou v tom zastupitelstvu, a nebo je to těch pár lidí co kandidujou v těch volbách, jo. Ale ono, některý ty lidi tam jsou taky jenom proto, že kandidujou, ale jinak že by do toho jinak ty lidi nešli, jo. Je to takový, tady je o hodně lepší teďkon, že nemáme radu. Jo, my vlastně od doby, co skončil Pavel Suk, tak se snížil počet zastupitelů na 13 a když je 13 zastupitelů, předtím jich bylo 15, tak není rada. A je to o hodně lepší, když jako starosta rozhodne. Jo, když prostě umí rozhodovat, protože se věci prostě posouvaj rychlejc, bych řekla. Máme teda zastupitelstvo každéj měsíc, takže v podstatě máme třináctičlennou radu, dalo by se říct. To zastupitelstvo si může vyměnit, že třeba chce rozhodovat o tom, kdo vlastně dostane byt, třeba že jo. A potom to starostovi všechno vezmou jo, to můžou.“

T: A když jste teďka navázala, vy jste teda tady za pana Suka taky byla, že jo, kdybyste to měla porovnat z hlediska té participace, myslíte si, že tenhle starosta, nebo tedy současnej se zapojuje víc? Nebo přemýšlí víc o těchto věcech?

A: „No, takhle, já bych řekla, že víc informuje, určitě. Protože, když si přečtete úvodníky, tak tam to je, dřív se nezveřejňovaly vůbec usnesení zastupitelstva, nebo něco, ale protože on si to všechno dělal tohle to Pavel Suk psal sám, jo. Přitom je to práce tajemníka. On si zastupitelstva psal sám, prostě, připravoval. Teď je to prostě jiněj styl práce, tady to teď připravuju vlastně starostovi já a zveřejňuju to potom taky já, jo. Takže já mám hezky ty podklady pod sebou pěkně, ze Suka jsem to furt tahala všechno, no, ale zase na druhou stranu, potom tady nebyl nikdo, kdo by řešil, já nevim, prostě řeknu třeba takový ty stavební věci, jo. A to starosta si v pohodě zvládne se stavebním úřadem a není jako žádněj problém, no. Takže za Pavla Suka se vlastně nic nezveřejňovalo, ani správa starosty, dneska je to vlastně všechno na internetu. Takže tam se lidi můžou podívat, co vlastně starosta za ten měsíc od zastupitelstva do zastupitelstva absolvoval, co dělal atd. Vlastně rozpočet se zveřejňuje, to taky není jenom tím, že to Suk nechtěl zveřejňovat, jo, ale ono už hodně věcí se musí. Teď se budou muset zveřejňovat už i rozpočtový opatření. Ale my jsme je vždycky zveřejňovaly

u usnesení zastupitelstvech, ale teď budou muset být přímo v rozpočtu, takže ono se to všechno zpříšňuje no.“

T: Tak jo, to je asi ode mě všechno.

A: *„To stačí?“*

T: No, mně úplně jo.

A: *„Tak je to dobrý.“*

T: Tak já děkuju.

Příloha č. 5 – Přepis rozhovoru s Petrou Kaprovou

- *Vedoucí stavebního úřadu*

Souhlasila s nahráváním našeho rozhovoru a také s tím, že mohu použít její jméno.

T: Otázka číslo jedna, co si představíš pod pojmem občanská participace?

A: *„Tak to je to slovo, který jsem si musela vygooglit, ale no tak, participace, že teda vlastně, že jako ty lidi se podílí na rozvoji toho města nějakým způsobem, že svý iniciativy chtějí vytvářet to prostředí pro sebe, který by jim jakoby pomohlo k tomu životu v tej lokalitě, si myslím.“*

T: Tak to je dobrá definice.

A: *„Stačí?“*

T: Jo, určitě, určitě.

A: *„Já totiž strašně ráda definuju.“*

T: Hele, už si se někdy účastnila procesu participace nebo zapojení veřejnosti, třeba nemusí to být tady, jo, třeba za celej svůj život?

A: *„To jsem se zapojila, to jsem se zapojila, měli jsme občanské sdružení, opravovali jsme kapličky, dvě, no a takže to bylo takový to, že to byla ta parta, která prostě dělala tu opravu těch historických památek, no, tak jako to jo, no. Byli to takový známý jak místní, tak i cizí a vlastně, vlastně ty se na tom jakoby podíleli, no a dopadlo to tak, že jsme skončili, protože se dvě z nich jako rozvedli a takže tím pádem pak už to ...“*

T: A to jste spolupracovali s nějakým městem?

A: *„Ne, to jsme byli samostatně, ale když jsme dělali tu první kapličku, to by taková, ale když jsem potom dělali tu druhou, tak tam jsme s městem spolupracovali. Protože jako město požádalo o dotaci Plzeňskej kraj, jako na ten stavební materiál, ale práce šla z našich, jakoby zdrojů, no, jakože.“*

T: A jakej máš názor na to zapojení veřejnosti?

A: *„No, tak, je to asi důležitý, asi jako vůbec ten člověk, když se bejt nebo žít v tej vesnici, nebo v tom městě, v tejhleceť lokalitě, která je taková, že hustota obyvatel je*

strašně malinká, že jo, tak by to chtělo, aby si pomáhali, samozřejmě. Ale je to trochu složitější, jak ty obce se vylidňují a ani nejsou, já mám někdy pocit, že ani člověk nemá k sobě toho dalšího partnera, kterej by, se kterým by mohl jako fungovat, no. Aby jako mohl něco vytvářet. Nebo už jsem tak jako tak na tom otupělá, že už jako nemám, mám zkušenosti trochu někdy i špatný, no. Ale to je z mý zkušenosti jo, ale myslím si, že to takhle ten Manětín zrovna má. Myslím si, že tady jsou třeba zrovna jiný vazby, než znám já.“

T: A myslíš si, že v těchto procesech hraje roli důvěra? Že ty lidi nevěří obci, tomu vedení obce, nebo ta obec lidem? Že třeba jako ta obec řekne, vy už jsme si splnili tu svojí část ve volbách a teď je řada na nás?

A: „Já si myslím, že tak jako, zvolili si, věří jim, musí jim věřit, když je tedy zvolili, ale, když teda jako mají pocit, že teda dělají to město špatně, tak jasně jako i zastupitelé, ty zastupují to město, že jo, tak teda na ně musí tlačit, aby teda jako si řekli, takhle jsme si to teda nepředstavovali a tím pádem teda vyvíjet nějakou činnost, ale většinou to tak teda funguje, co si myslím, když dají teda nějakou podmínku, tak jako, když je reálnější, tak se dá na ní uvažovat, aby zastupitelé, docela jak si myslím, že tady je to zvolený tak, že si jako ukáží, samozřejmě názor je každýho věc, jo, ale jako, myslím si, že jako dokážou si, jo.“

T: A když teď vezmu tvůj názor na to, když se tvořil územní plán, tak jako jak vidíš to zapojení veřejnosti na tom?

A: „Tak jako samozřejmě, museli si to někde přečíst, že to jako bylo zveřejněný, věděli to, bylo několikrát projednávání jak na zastupitelstvu, pak samozřejmě to samotný projednávání územního plánu taky probíhalo, myslím si, že tam bylo dost lidí, i ty lidi, kteří se jen tak nezapojují, do té činnosti, nebo na to zastupitelstvo nechodí, byla jsem tedy jen jednou, ale vím, kolik tam asi může chodit lidí. Byly tam názory, bylo tam hodně připomínek, který se mohly zapracovat a jestliže to mělo reálnější podtext, jako, že to vůbec šlo, tak si myslím, že se tam hodně udělalo hodně věcí, myslím třeba námitkami, že se tam hodně natravnilo, že se tam zabudovaly do toho územního plánu ty námitky.“

T: Takže se ti teď nestává, že ti sem někdo přijde a řekne, né takhle jsem to nechtěl?

A: „Tak jako to ne, to ne, samozřejmě někteří jako vůbec ne, protože to byl první územní plán, i když se to v televizi přetřásá jak Praha a ty větší města neměly v územním plánu, nebo furt nějaký změny a tak dál, ale kdežto tady se tvořil úplně nověj, nikdy oni nebyli zvyklý, že za ty jejich pozemky může někdo rozhodovat jinak, jo že jo, nebo že se tam vůbec něco může vytvořit a neví, že to existuje. Ale protože za prvý, to území je opravdu malý, málo lidí, těch změn, kterých by jako připadalo v úvahu, zase tolik není od té doby, co se vytvořil územní plán, těch změn je strašně málo. Že to není jako tak, že choděj a ježiš, to jsme nechtěli. Protože v tom zastavěném území se jako většinou, to, co tam jako dneska bylo, tak to tam samozřejmě zůstane. Že, když je nějaká obytná čtvrť, tak tam ty věci k tomu, ty doprovodný stavby vždycky můžou bejt. Takže si myslím, že to úplně tak není. Samozřejmě se stalo, že přišli lidi, nebo lépe řečeno organizace vlastníků přišla s tím, že by tam mohla stavět a zrovna to tam není, tak se divili, že se k tomu mohli zapojit. Že mysleli, že někdo jinej se k tomu může, ale přitom to vždycky bylo, že cele to projednávání územního plánu je celej ten Manětín, oni si pořád mysleli, že to jsou pozemky někoho jinýho, jo. Oni právě, jak vůbec neznaj ten územní plán, co obsahuje, co má obsahovat, tak asi pravděpodobně. Ale přitom jeden z těch členů tam byl zastupitel, že jo, takže věděl, o co jde a stejně nepřišli. A po dvou měsících po schválení územního plánu chtěli něco stavět a nešlo to.“

T: A myslíš si, že s tím souvisí třeba propagace? Jak to město propaguje nějaký ty, třeba tvorba územního plánu, nebo?

A: „Tak za prvý to bylo tři roky, takže jako, do podvědomí to ten člověk musí dostat. Když se to projednává, bylo to každou chvilku ve zpravodaji, kterej tady máme a neříkám, že bych to četla, že by to bylo v každým měsíci, ale většinou, když se v tom něco dělalo, tak starosta vždycky shrne, za prvý za rok, co se dělalo, co se projednává a takový ty věci jo a jak postupuje ten proces územního plánu, jo a to tam maj vždycky napsaný. Ty lidi to tady maj zdarma, to si tady může vyzvednout každý, je to na stránkách města a jestli se někdo zabývá a ví, že se územní plán bude dělat, tak... Už jako jiná forma nejde, že jo, nemůže člověk jít za každým a zeptat se ho, chcete s tím něco dělat, to je prostě jejich volba. No, musí se prostě oni zajímat o to, že se něco děje a když to prostě probíhá tři roky, je veřejný projednávání, na zastupitelstvu se to říká a pak je samostatný veřejný projednávání, pak teda nějak se to měli dozvědět, že

jo. Neříkám třeba, že někdo tady nemá pozemky, bydlí tu v nájemních bytech, tak ho to třeba nemusí zajímat, že jo.“

T: Pak kdyby byl třeba v Manětíně ten samotný proces realizován, jsou v Manětíně třeba oblasti, který by si změnila nebo naopak, který by si uchovala, tady? Který by pak stály třeba za to projednání, jak by se měly změnit, co by tam mělo být, nebo co tady chybí?

A: „On ten rozvoj je samozřejmě z územního plánu nějaké navrženej, že jo. Rozvoj tý lokality. Tady se to všechno odvíjí od toho obyvatelstva, že je tady málo těch lidí. Takže rozvoj nějaké velké, za prvý sem žádný fabriky nikdy nepůjdou., protože dopravní obslužnost je strašně složitá, že jo. Dálnice tu nejsou, takže tím si zachováváme svým způsobem tu lokalitu čistou, nezanesenou takovou tou nadměrnou dopravou i když jako podle sčítání ta doprava tím průtahem je velká, samozřejmě je to taky tranzitní, že jo, tady toho moc není, ale aby jako ten rozvoj, přemýšlím, co by se tady jako mohlo rozvíjet větší. Tady je třeba jako problém s parkováním. To jako je, a snažila jsem se tady o to, že bysme se o to snažily dát nějakým způsobem. Je to hrozný jo, všichni říkaj, tady se blbě parkuje, i ty návštěvníci zámku, tak všechno to tady stojí, musí to tu být strašný, že jo. Tak jsem jako přemejšlela jak to to, tak jsem kontaktovala toho mého bejvalýho šéfa, jestli by s tím něco nešlo udělat, tak starosta jako řekl, hele zkus to, zeptej se jich. Tak z toho nakonec vyplynulo to, že tam kde by to šlo, tak tam jsou přejezdy přes potok a ty jsou v takovém stavu, že by se musely udělat i ty mosty a to jsou další miliony. Takže se to parkování zase tak jako, i když ta iniciativa byla, že by se to parkování nějak řešilo, tak furt je to složitý. I když se teďka starosta se jako snaží, aby to nějakým způsobem ty komunikační inženýři, ty dopravní inženýři to nějak začali řešit, prostě jestli by to nějak šlo, to prostě udělat, aby se to opravdu. Protože za tím zámkem, z druhý strany toho parku je plac, že jo, tam by se dalo nějaký parkování a kort pro ty návštěvníky toho zámku, proč musejí stát pomálu u poklady s tím autem, že jo. Takže to je to, to člověka trápí, já vím, že to ty lidi tak berou, že holt zastavím a vyběhnu, ale dokud se nic nestane, tak to nikoho tolik netrápí., že jo. Ale je to prostě strašný.“

T: Hele a tam budova toho hotelu, to patří vám?

A: „Ne, ne ne, ne, ta patřila, co to bylo dřív, to bylo nějaký restaurace zařízení, před revolucí, že jo. No a pak nějakou privatizací, nebo nějakým odkupem, město to chtělo

koupit, ale přišel jeden člen zastupitelstva a ten to řekl ve své firmě a firma to koupila za pár korun víc. Takže to koupila, že s tím něco udělá, no ale nic s tím neudělala, tak to potom přeprodala a teď to má nějaká společnost z Plzně, která tam chtěla dělat seniorské byty, je na to stavební povolení, že by se to teda navýšilo ještě o dvě patra, že by tam teda něco bylo. No, ale utekly leta, jejich záměr už je asi jinej a tak to nabízí k prodeji.“

T: A město?

A: „A město o to nejeví zájem, protože to jsou další peníze nákladný, jako je to asi složitý, sama obec má dva domy s pečovatelskou službou, takže kapacitně to zatím stačí a tvořit něco za další miliony, když jsou ty peníze nutný vložit někam jinam, do cest a právě do té infrastruktury tady vůbec, než si hrát s nějakým hotelem, nebo dříve s nějakým hotelem, dnes nějakou budovou.“

T: A v územním plánu je to zaneseno jak?

A: „No, je to pořád jako to ubytovací zařízení, jo, protože to má vydaný nějaký stavební povolení, který je stále platný a nějakým způsobem se stále prodlužuje a tak. Takže územní plán to promítnul tak, že byl tam dřív hotel, nějak to fungovalo, restaurace tam byla, dneska byty, no. Myslím si, že jestliže vláda udělá koncepci nějakýho sociálního bydlení, tak to možná někdo koupí, teď na podzim bylo reálný, že to někdo koupí na ty byty, ale zase to padlo, ani to nekoupili. Takže pravděpodobně, jestliže na to nedostanou dotaci, nebudou ji mít příslibenou, nikdo se tím zabývat asi nebude, je to škoda no, je to jediný, co je tam ve strašným stavu, jinak se to město snaží, no.“

T: Tak to je všechno.

Příloha č. 6 – Přepis rozhovoru s Jaroslavem Hruškou

- *Místostarosta*

Pan místostarosta souhlasil s nahráváním, s tím že jeho jméno bude zveřejněno v této práci a také s tím, že obsah rozhovoru bude použit pouze v bakalářské práci.

T: Otázka číslo jedna, co si představíš pod pojmem občanská participace?

A: *„To je strašný slovo, představím si pod tím, a ve vztahu k čemu? K územnímu plánu? Nebo obecně?“*

T: K čemukoli, obecně.

A: *„Představím si pod tím účast občanů ve věcech veřejných a obecně angažovanosti občanský společnosti na veřejném životě.“*

T: Už si se něčeho takového účastnil?

A: *„My jsme to zkoušeli ve Stvolně, když jsme tenkrát je svolali do hospody a ptali jsme se jich jaký věci by chtěli změnit, co je trápí, co by chtěli zlepšit a pak jsme měli takovej dotazník a oni měli možnost zaškrtnat pořadí těch věcí, který jsme navrhli, to znamená od chodníků, přes zeleň, elektriku, kanalizaci, školu, dopravu, takže jsme to zkoušeli.“*

T: Měl ten názor veřejnosti vliv na konečný rozhodnutí?

A: *„No, ono to bylo v době, kdy jsem nebyl na radnici, takže tenkrát to byl jen takovej podklad pro bejvalýho starostu, takže dneska z toho částečně čerpám, ale není to tak jednoduchý. Je to něco jako s přímou demokracií. Ono je strašně fajn, když se ty lidi zapojujou, je to určitě potřeba a aby byli všichni spokojení, je potřeba slyšet většinovej názor, tak aby si mohla provést něco, co ti lidi chtěj, problém je ale v tom, že když chceš pustit lidi do rozhodování o věcech veřejných a je to jedno, jestli je to politika, nebo územní plán, tak by ty lidi měli mít za prvý nějakou úroveň toho vnímání tý občanský společnosti, což my po těch 40 letech komunismu ta stará generace prostě nemá, je tak znormalizovaná, že se všeho prostě bojí a uznává pouze pseudoautority a za druhý ty lidi musejí mít nějaké odborné podvědomí. A když prostě zjistíš, že ty lidi mají zdegradované z hlediska odbornosti to myšlení, tak je těžký přijmout ten většinovej názor, přesto, že jsem demokrat, protože když se třeba budeme bavit o*

Manětíně, kterej je památkovou zónu, tak víme, že všichni ty turisti sem jezděj, protože je to památková zóna, víme, že to legislativně ani jinak nejde a přesto, když se těch lidí budeš na tohle téma ptát, tak ti většina lidí řekne, že by byla pro zrušení tý zóny. A teď si jako v tom, máš se zachovat jako demokrat, kdy budeš respektovat názor většiny, ale přitom víš, že oni maj informace, který jsou nedostatečný, mají je zkreslený, nebo třeba mají špatnou zkušenost s jedním památkářem a vůbec nechápou, jaký to má přínos pro město regionální, ekonomické a do budoucna, bla, bla, bla... Takže tím chci jakoby říct, že musí ty lidi vybaveni nějakou znalostí a schopností komunikovat, aby ta participace mohla probíhat, jinak by to mohlo dopadnout tak, že budou všude ty brizolitový baráčky, bude pokácená zeleň a z městský zóny se udělá normální zóna a dáme sem všude asfalty a betonový květníky, takže tahleta mince má dvě strany a je třeba ty lidi k tomu vychovat, což je generační záležitost.“

T: A myslíš, že třeba v těchto procesech hraje nějakou roli důvěra? Ať už třeba občani k městu, nebo město k občanům?

A: „Určitě, určitě hraje, na druhou stranu ta radnice má určitou výhodu, že jsou tam voleni zástupci, v malých poměrech, kdy předpokládám, že ti občani tě volí, protože tě znají, takže tady ta důvěra je odrazem těch voleb, v těch velkých městech to bude samozřejmě problém, protože jsou samozřejmě úředníci a tak dále, ale stoprocentně tam musí být důvěra, i oboustranná, protože se může stát, že ty lidi ti navrhnou něco, co prostě víš, že je mimo mísu, jo.“

T: Jak jsi spokojenej, ač nejsi Manětíňák, ale spadáte pod Manětín, jak jsi spokojenej s životem v obci s ohledem na místní komunitu?

A: „Já jsem spokojenej, vybral jsem si to tu, proto tu žiju, jsem rád, že jsem na venkově, ale jsou některý věci, zrovna to o čem se bavíme, který jsou strašně těžký a třeba i v těch Stvolnech něco změnit je strašně těžký a když jsem to udělal třeba, že jsme sehnali evropský peníze na opravu rybníčka, kterej byl betonovej s červeným zábradlím a udělali jsme kamennej s dřevěným zábradlím, tak přesto, že si myslím, že ta věc je správná, že má nějakou dopadu estetické i ekonomické a i ekologické, tak by ses divila, jak třeba 20 % lidí to negativně vnímalo. Takže jsem spokojenej, jsem rád, že na tej vsi jsme, ale musím si zvyknout na to, že to takhle není a jsem přesvědčenej, že kdybych byl prostě v Bavorsku a tu debatu bych s nima vedl, bylo by to úplně jinak, protože jsme tady v Sudetech, kde ty lidi byli prostě vysídlený, kde ty lidi nemají vztah

ke krajině, k půdě, baráky nepostavili, ale dostali je, já jim to nevyčítám, jenom konstatuju, že ty lidi mají úplně jiný pouto a oni neumějí participovat tak jako to lidi umějí tam, kde tam měli lidi svého pradědečka a zdědil nějaký majetek se záměrem se o to starat, takže jsem spokojenej, ale v tomhle směru to není vůbec jednoduchý a zvolil jsem tu strategii, že chci prostě mít čistý svědomí, když tu věc dělám, podpořím svým odborným názorem odborníků, jako když tu věc chci dělat, ale samozřejmě hledám i tu podporu tý veřejnosti, ale né vždycky se ti to povede, přestože víš, že ten záměr je správněj. Protože ty lidi to prostě v sobě nemaj, oni chtěj prostě zpátky tu betonou nádrž s tím červeným zábradlím.“

T: Myslíš, že je problém města, že málo propaguje?

A: „Problém je v tom, že když uděláš schůzku k důležitým tématům, jako je kanalizace nebo územní plán, tak ty lidi stejně nepřijdou, jako jo. A ten starosta se snaží oslovit, ty zastupitelé se snaží odlovit ty lidi, dají jim to na vědomí a ty lidi na takhle zásadní téma stejně nepřijdou. To znamená, je otázka, jestli ten starosta má chodit a prosit je u těch dveří a nebo je to to, co jsi říkala a ten záměr je prostě malej. Jako my nejsme zvyklí na to, se o ten svůj majetek prostě ještě starat, jo, jako fakt jsem přesvědčenej o tom, že je to pozůstatek socialistickýho hospodaření, kdy ty lidi měli všechno zadara, všechno bylo všech, všichni ukradli co moli z toho veřejnýho a to bylo v pořádku a nemají v sobě zakořeněný to, že se o svůj majetek musí starat, aby byl v nějakým řadným stavu, aby byl i hezkej, aby byl i funkční a hodně těch lidí to rozděluje jako tohle je moje a tohle je obce. Ale já si nemyslim, že obec je jakoby jenom vlastník sousedních komunikací, že jsem zástupce obce, která je vlastník kanalizace a chodníku a ty jsi souseď vlastník baráku, protože všechno ta obec je partner v tom veřejným životě a když tyhle věci samozřejmě dělá, tak ty lidi by se na tom účastnit měli, protože ta radnice může myslet jak chce, ale ten názor veřejnosti potřebuje slyšet a oni nepřišli ani na ten územní plán, ani na tu kanalizace. A přišli až ve chvíli, kdy nastal problém. Když zjistili, že to půjde přes jejich pozemek, když zjistili, že se nebudou moct připojit, když zjistili, že nebudou moct stavět, jo.“

T: Takže nezdá se ti, že město málo propaguje, že málo vyvěšuje?

A: „Ne, hele jako, máme web, máme úřední desku, máme veřejný zasedání, jezdíme po vesnicích na těch zasedání a určitě ten zájem veřejnosti není takovej, jakej já bych si představoval. Jo, už jenom na ty zasedání toho zastupitelstva chodí šest, sedm lidí,

stabilně. Přijdou akorát jen, když se volí, když je ustavující a pak ne a pak prostě, zrovna územní plán a kanalizace je obrovský téma, který tu obec může měnit na desetiletí, ale ten zájem byl hodně tristní, hodně tristní. A ty lidi to věděli, jo, bylo to všude.“

T: A stává se Vám třeba teď, územní plán, tam je povinnost veřejného projednání, říkal si, že tam nikdo nepřišel, stává se Vám teď, že lidi chodí a říkají že tam nemůžou stavět?

A: „No jasně, no teď to zjistili, že jo. A ty říkáš, vždyť jste se k tomu měli vyjádřit, vždyť to jednání tam bylo, bylo tam šest lidí, z toho pár kverulantů, takže pár těch normálních a najednou teď kon koukají, že je problém, to je stejnej problém, jako my jsme chtěli dělat pozemkové úpravy, to je věc, která ti může usnadnit obrovským způsobem život a narovnat nějaký historický křivdy. Bylo to ve zpravodaji, dvakrát byl dotazník a přišlo prostě, na prstech dvou rukou bych to spočítal. Takže jako, to není neaktivitou radnice to je zjevně tím, že ty lidi to myšlení mají nastavený tak, že prostě tyhle věci nepovažují vůbec za důležitý.“

T: Máš třeba nějaký další typ na aktéra, který by byl schopen vést tenhle proces?

A: „Jako nějakýho leadera, kterej to bude vést?“

T: No, třeba nějakou průbojnou osobu.

A: „Já si myslím, že starosta je hodně průbojný člověk.“

T: Ten by je ale mohl típnout hned ze začátku, ví jako, hned jim říct, hele to tam dělat nebudem, no ty lidi by...

A: „No, to je špatně, to je špatně, tam jde o to je dostat na ten sál, pak už je to jedno, jo jako, pak už do té debaty půjdou. Ale aby se tam dostali, mě napadá přes nějakou komunitu, prostě no, přes to to tady funguje, no. Musela bys prostě oslovit přes hasiče, přes nohejbalisty a myslivce a je to tak, že dokud se jich to netýká, ono se jich to týká, ale oni to nevědí, ale pokud se jich to netýká bytostně, toho jejich koníčka nebo majetku, tak je nepřesvědčíš. To znamená, musela bys na ně jít tak, že ten aktér je někdo, kdo má společnýho koníčka. Třeba když je to myslivec a byla by to třeba pozemková úprava, který by mohla změnit ráz krajiny, třeba pro ty myslivce by to mohlo být výhodný, pak ty lidi by se do toho zapojili, ale jinak se do toho nezapojej. A tohle by mohla bejt cesta, jak jakoby najít tu jejich motivaci, aby přišli.“

T: Kdyby byl samotný proces tvorby vize komunity, jsou oblasti, v Manětíně, které by stály za to projednání? Který si myslíš, že jsou hodně slabý, který by chtěli změnit, nebo který by bavilo občany vytvářet?

A: „Hele, já si myslím na to, že je to dosti malý město udělalo hrozně věci, který se týkají společného života a který byly podpořeny i třeba téma penězma z EU, jo. To znamená, že vezmu-li si, že je hotová škola, která se týká úplně všech, kulturák, což je taky společenská záležitost všech, je hotová školka a zahrada, která je školy a souvisí s téma děckama a udělala se vlastně celá škarpa, která se týká toho náměstí, co je myslím si věc, která by ty lidi měla zajímat, tak když se tím jako tak popřemejšlim, je hotovej územní plán, kterej je úplně neklíčovější, jediný, co mi z toho vyplývá jsou pozemkové úpravy, ale myslím si, že v tom městě se těch strategických věcí se udělalo strašně moc a možná máme štěstí v tom, že ti zastupitelé jsou jako dost umírnění, dost jako dají na ty odborný rady, a nejsou takový ty paličáci, který si to prosaděj za každou cenu, jo. Myslí si, že to proběhlo vcelku dobře a hodně těch věcí už je reálná, jo, že nenapadá mě moc věcí, který by měly strategické význam, to jestli si tam někdo někdy řekne, že si tam chce udělat ten koutek pro děti, jedno malý hřištěátko, nebo nějaký malý sportoviště, máme tady víceúčelák, to беру, ale aby to byla strategická záležitost, tak to si prostě myslím, že se to tady udělalo, jo. Zbejvá to koupaliště, ale tam se nám třeba nedaří najít někoho, kdo by se o to chtěl starat. To je ještě možná taková věc, která by tu obec mohla ovlivnit, ale myslím si, že máme hodně věcí hotovo.“

T: Kdybychom to teďka nějak shrnuli, kdybych tu měla dělat tu tvorbu vize komunity, myslíš, že by to bylo reálný, nebo ne?

A: „Myslí, že by ta odezva byla hodně malá, ale měla bys to zkusit, abys viděla tu, no protože to je prostě ono, že my přijímáme nějaký modely, který jsou dneska moderní a trendy, který jsou asi i správný, ale pak to prostě skončí jakoby v tom reálným životě, že jo. To znamená, je to stejný protože ty lidi prostě věří předvolebním slibům a nebo povídají, jak je všechno špatně, ale starosta má jako geniální otázku, co navrhuješ? Takže jakoby myslet si můžu, co chci, plánovat si můžu, co chci, ale pak jakoby zjistíš, že se s těma lidma strašně těžko pracuje, tak jako je to velká zkušenost, ale je potřeba se s těma lidma řídit, že jo. To znamená, pokud jako víš, že ty lidi nejsou silní partneři v tom, že by s tebou komunikovali, můžeš to brát jako projev důvěry, jako že máš důvěru jako vedení města, že to můžeš vést v uvozovkách, jakým chceš směrem a oni ti

věří., a nebo to můžeš brát jako negativně, že nikoho nic nezajímá, že nikdo nic dělat nebude. Tak naštěstí děláme to první, já bych radši měl tu odezvu, mně nevadí oponentský názor, ale musí být konstruktivní, musí to být debata, nesmí to být pruzení, že jo, odmítání všeho jako, jo. Ale myslím si, že by to nedopadlo, ale zkus to. Já jsem zkoušel ty pozemkovky, fakt jsem psal, vysvětloval a prostě, ono je to vůbec nezajímá. Oni to mají prostě pronajatý na deset let, oni mají svůj majetek, ale to je o čem jsme se bavili, jako kdyby to byla prostě cesta, pole po dědovi, na konci boží muka, který jsou věnovány pradědečkovi, kterej založil statek a prostě chodili tam od mala s babi, nosit svíčku, nebo zapalovat svíčku, oni ani neví, kde ty pole mají a vůbec je to nezajímá. My to máme pronajatý, my na tom hospodařit nebudem. Jo, takovej ten trend, že prostě radši pojedem do toho města, do té bytovky, budeme mít zatopeno, teplou vodu, klídek a co bysme se starali jo, ale tohle se samozřejmě nedá změnit, jako, to my nezměníme, to je otázka celý společnosti a nějakýho vývoje, historickýho, že jo. A to prostě jako právně občanský společnosti, který se týká tohohle toho tématu nás čeká prostě obrovská cesta a je to generační záležitost. Úplně jednoznačně.“

Příloha č. 7 – Přepis rozhovoru s Miroslavou Hruškovou

- *Místní policistka*

A: „*Tak, jestli by se měli zapojovat, samozřejmě by se měli zapojovat do nějakýho veřejnýho mínění, do nějakého veřejného rozhodování měli, ale, když to řeknu blbě, tak né zase tak moc, protože když do toho moc lidí kecá, tak to stojí za prd. Takže si myslím, že by to mělo být tak, že by si lidi měli zvolit svého zástupce, že by za ně měl mluvit někdo rozumnej, inteligentní, kterej by prostě pojmul ty jejich názory a někde by to prostě jakoby vynesl, já nevím, podle toho, co se rozhoduje.*“

T: Proběhlo, nebo probíhá, hm, setkala jsi se někdy s tou participací, proběhlo to třeba tady v Manětíně, nebo u vás ve Stvolnech?

A: „*V Stvolnech to proběhlo kdysi dávno, dvakrát. Jednou, když u nás měli vystvět, no, říkalo se, že u nás měli vystavět asi čtrnáct větrných elektráren a ta firma nabídla obci nebo městu za to, že to tam budou moc postavit jeden milion korun, že dá do obce. Tak jsme to obešli s manželem, s Járrou, ty lidi za ten jeden milion korun, prodali by to území pro ty větrný elektrárny. Myslím si, že kdyby to chtěl někdo jakoby rozhodovat na základě těch jejich, jak bych to řekla, kdyby o tom prostě měli rozhodovat oni, oni by prodali prostě kus přírody, kus sebe, kus okolí jenom kvůli tomu, že chtěli jeden milion korun do tý obce, kterou by stejně vzal ten Manětín, né ty Stvolny. Bůh ví, jestli by se nám dostalo, krátký myšlení si myslím, že v tom měli. No a potom podruhý jsme, tenkrát, když Jarda kandidoval na zastupitele, tak jsme rozdali takový papírky, kde oni měli asi šest věcí, který by chtěli v tý obci udělat a zakroužkovali od jedničky do šestky, co by pro ně bylo nejlepší udělat v tý obci. Takže se teda zapojili skoro všichni, teda samozřejmě, osobně jsme to obešli, protože oni by jinak, myslím si, že by tak třetina odpověděla. A ten výsledek byl teda docela zajímavěj.*“

T: Měl vliv lidí na výsledek? U těch elektráren se to asi nekonalo, když ve Stvolnech nestojí a u toho druhýho? Tam se to jako zrealizovalo?

A: „*Ne, ne, ne. To byl spíš jako takovej soukromej průzkum a tam se to nezrealizovalo, tak se to jakoby realizovalo nějaký ty chodníky, nějaký ty věci, já už si nepamatuju, jak to tam bylo, ale to bylo spíš takový, že jako co ty lidi z tý obce tam jako spíš chtěj, jako.*“

T: Myslíš si, že v procesech zapojování veřejnosti hraje roli důvěra?

A: „*V koho jako?*“

T: Z obce k lidem nebo lidi k obci?

A: „*Jestli maj lidi důvěru k představitelům obce?*“

T: No, třeba jako tady je malá míra zapojení občan, tak jestli si myslíš, že ty občani, oni si sice ty zastupitele zvolili, ale jestli si myslíš, že se třeba nezapojují, protože jim málo věří, nebo třeba zase Gilbert, starosta, nebo ti zastupitelé věří málo lidem, aby o tom rozhodovali?

A: „*To záleží na tom jak se na to, no roli, jako já si myslím, že ty lidi ani nechtěj jako moc. Nechtěj jako přispět tím svým do toho, protože ty lidi maj dneska hodně práce, dělaj si na svým a je to pro ně starost jakoby zapojovat se a na druhou stranu, jestli ta obce jim věří, nebo představitele tý obce, že by je k tomu nechtěla pustit? Na druhou stranu to pravda je, já bych, já se jim na jednu stranu ani nevim, jako. Protože, co si neuděláš sám, to nemáš a nevim no. Né vždycky, no, tak taky záleží na tom, kdo by to měl dělat a c se projednává, že jo.*“

T: Myšlíš si, že město při projednávání málo propaguje? Myslim tím, že málo informuje lidi o tom, co se bude projednávat.

A: „*Já si myslím, že tady konkrétně je to úplně jedno, jestli budou mít deset plakátů, dvacet plakátů, třicet plakátů, prostě chci něco vědět, tak si to zjistim prostě na internetu, jsou takový ty vývěsky, že jo, zastupitelstva, na těch se to všechno probírá a na ty zastupitelstva chodí šest až deset lidí.*“

T: Myslíš, že je tady problém se stárnoucí populací? Že tu nejsou ty mladí lidi, který by o to měli třeba zájem?

A: „*No, na zastupitelstva mladý lidi nechodí, chodí tam furt ty samý lidi, chodějí tam samozřejmě ty starý bolševici, ty jsou takový zvědavý trošku, pak je pár lidí, kteří trochu zájem mají, ale když ho právě maj, tak jsou právě v tom zastupitelstvu. Ostatní už tam ani nechoděj, protože ty co mají zájem a chtějí pro to něco dělat, tak se snaží do toho zastupitelstva dostat a jsou v zastupitelstvu.*“

T: Kdybys to měla zhodnotit, jsi Stvolenská, ale patříte pod Manětín, jak jsi spokojená s životem v obci s ohledem na místní komunitu?

A: „No, já jsem spokojená. Jsem spokojená a nemůžu ani říct slovo, já , my jsme se sem přistěhovali samozřejmě a na to, že jsme tu krátce , tak si myslím, že ještě to jde,, že nás ty lidi ještě berou. Ale vždycky budou nějakí šfouralové, nebo závistivci, ale to je asi všude.“

T: Máš nějaký další typ na aktéra, která by se účastnila tohoto procesu?

A: „Jednoho bych věděla, ale, toho bych ti moc nedoporučovala.“

T: Koho?

A: „Ondru Fáberu, ten si myslím se na to hodil, ale je to s nim složitý.“

T: Máš nějaký oblasti, který by stály za debatu v procesu tvorby vize komunity?

A: „Určitě kanalizace, ochrana životního prostředí si myslím, co bych tady ještě, to bych jako ta práce tady není, ale zároveň bych tu nechtěla žádnou průmyslovou zónu.“

Příloha č. 8 – Přepis rozhovoru s Ondřejem Fáberou

- *Zastupitel města*

T: Co si představíš pod pojmem občanská participace?

A: „Občanská participace, no já za tím vidím, to že, to že se lidi bez toho, že by je někdo nějak pobízel, nutil, tak se rádi zapojí do různých záležitostí, který jsou spojeni s tou místní komunitou, to znamená, od pořádání dětskýho dne až po to, že třeba se někde starají o nějaký záhonek, a nebo když se něco řeší, nějaký závažný téma, třeba kanalizace nebo nějaký priority investiční, takže chodí třeba na zastupitelstvo, že sami přicházejí s nějakými návrhy, že to prostě sledují, oponují. Prostě jako zapojení veřejnosti do dění.“

T: Už si se někdy něčeho takovýho účastnil?

A: „No, já myslím, že určitě. Já si myslím, nebo já osobně, my jsme se se nedávno přistěhovali, takže teďkon třeba co předcházelo teďkon tý činnosti v zastupitelstvu, tak považuju za nějaký aktivní zapojení. Jako zajímali jsme se, zajímal jsem se o řadu věcí, ostatně jako i ta kandidatura ve volbách a to zapojení v zastupitelstvu, protože občan jako občan, tak je v podstatě jednou z nejjasnějších příčin nebo ukázek tý participace, prostě stejná možnost je, sedět někde doma, říkat si oni to stejně dělaj všichni blbě, občanská participace je říct, no tak dobře já třeba budu v těch volbách kandidovat, nebo tak. Pokud to samozřejmě teda není myšleno tak, jako budu kandidovat do voleb a budu z toho mít spoustu peněz, nebo zaujmu, prostě nějakou pozici hnedka, to jako vůbec. To samozřejmě potom může bejt nějaká ziskovost, ale já si myslím, že, tohle je jedna věc a potom jsou samozřejmě další věci, který třeba, který by se tak daly označit a to je třeba vedení toho skautskýho oddílu, který vedu, nebo já nevím, taková drobná výpomoc při tom dětským dnu, nebo při těch jiných aktivitách. A nebo i to, co děláme třeba tady na Rabštějně, že to je samozřejmě část města, takže to i považuju za součást participace v Manětíně, nebo na Manětínsku.“

T: Myslíš, že je to dobrý, když lidi projevují svůj názor, nebo jsi zastáncem toho, oni si nás zvolili ...

A: „Nee, já jsem dlouhodobě zastáncem takovýho toho, že rád, že se lidi zapojují a že si k tomu řeknou svý, já jsem ten typ zastupitele, kterej v řadě případů se na to

odvolává a říká, teď je těžký něco rozhodnout, možná by bylo lepší prostě uspořádat na to téma nějakou anketu, nechat lidi, aby se postě vyjádřili, nebo třeba kolikrát mě mrzí malá účast při jednáních toho zastupitelstva, protože řada lidí se zapojí teprve až ve chvíli, kdy jde třeba o nějaké jejich majetek, nebo... Takhle se to projevilo při projednávání územního plánu, třeba hodně málo lidí se k tomu vyjádřilo a pak se lidi cejtí dotčení, když ten územní plán byl vydaný. Jako pozitivně vnímám jako to boření, jako že určité typ lidí, který se jako neradi pozitivně nebo konstruktivně zapojují, za to vždycky vědí, co je všechno špatně. Čili, když se zapojí, zkritizují všechno od A až do Z, ale prostě sami nic nezkusejí. Ono je samozřejmě mnohem těžší něco dělat, dělat to blbě než to prostě zkritizovat i když některé věci se samozřejmě nedařej a podobně.“

T: Když při územního plánu, nebo té kanalizace, měl ten názor občanů vliv na konečné rozhodnutí?

A: „No, u územního plánu ano, u toho územního plánu to přímo předpokládá zákon, takže při tom veřejném projednávání se tam ty připomínky zapracovali, nebo zanesli do zápisu a pak se musely nějak vypořádat, takže tam to bylo o tohleto jednodušší a u kanalizace, no, já se obávám, že jsme do té debaty vstoupili s předem vyhraněným názorem, jak by to mělo být, a že třeba ten názor veřejnosti se do toho, do toho vstoupil pozdě. Když bych zjednodušil občanskou participaci na záležitost kanalizace, tak jako město dlouhou dobu zastávalo názor, že by ta kanalizace měla být tlaková, že se to má někde přečerpávat a podobně, a řada lidí si myslela, že má být samotížná, gravitační, čili, že to poteče samospádem. Dlouho se připravovala ta tlaková až teprve potom, na základě tlaku veřejného mínění, který se nepřecherpal, to by obyčejnej tlak, tak se město rozhodlo k nějaký změně, že se dál prostě pustilo do té gravitační, do té samospádový varianty. Třeba, kdyby se míň sledovala nějaká cesta, tak by se třeba tahleta varianta, kterou sledovali lidé, tak bychom třeba vyhodili míň času, peněz, méně úsilí, nebo tak no. Ale nemyslím tím nic zásadního v tuhle chvíli. Ale jako, někdy jsem ten, kterému to na tom zastupitelstvu dost vadí, že zastupitelé přichází s předem jasným názorem a to, že je to názor, který výrazně převládá v tom zastupitelstvu, tak si prostě myslí, že si to takhle myslí i většina veřejnosti a né vždycky je to tak pravda.“

T: Myslíš si, že tímto procesem hraje nějakou roli, že město málo propaguje?

A: „Hm, určitě v tomhle jsme docela břídilové. V tomhle, Manětín je založenej na šuškanď, sousedský, a jako když se to někdo nedozví nějak aktivně, tak že by to město nějak hodně vnucovalo ty informace, tak to si myslim, že né.“

T: Takže si uděláte ty svoje věci, napíšete to na web, vyvěsíte na úřední desku ...

A: „No, no, no, no a napíše se to do zpravodaje, to jako určitě ano...“

T: A žádná motivace je tam dostat, žádná.

A: „Tak, do zpravodaje se vlastně píše, tak se v podstatě nezobrazuje ani program na další jednání zastupitelstva na další měsíc, teda je to těžký, ale prostě, že by se tam nějak probírali, nebo diskutovali věci na nějaký téma, na to si myslim, že ten zpravodaj není ani zavedenej. Že je to spíš takovej informační kanál, kde se čeká, že to pasivně si to lidi přečtou, vezmou na vědomí, než, že by je to nějak povzbuzovalo k tomu, hele povídejte se, budme vás trošku provokovat, zapojte se. Ale to mně je třeba celkem blízký. Já mám rád, když se debatuje a myslim si, že když je ta diskuse konstruktivní a nejsou to nějaký osobní urážky, tak z toho vzejdou nějaký lepší varinty, nebo výsledky, že to prostě nikdy neuškodí. Bud' se potvrdí to, co se předpokládalo na začátku.“

T: Myslíš si, že třeba v těchto procesech hraje důvěra nebo nedůvěra, bud' obce k občanům, nebo naopak?

A: „Já si nemyslim, že by to byla otázka zrovna důvěry, myslim si, že je to otázka určitýho stereotypu a prostě takovýho konzervativního náhledu, že, já si myslim, že mezi vedením obce a občany je docela důvěra, velká, nebo velká, je určitě nadprůměrná. I ten výsledek hovoří o tom, že ten starosta, místostarosta, že mají důvěru velkou, samozřejmě každý další volby jsou tomu testem, jestli to stále ještě platí, ale nemyslim si, že by jako to vedení města něco skrývalo před občany, to si myslim, že né. Ale kolikrát je to i o tom, že si říká to vedení, ty občani, no vlastně není potřeba nic vylepšovat, komunikace je taková jak jsme na ni zvyklý a všichni se zapojujou taky tak, jak jsme všichni zvyklý a ono by asi ani nefungovalo, mně se třeba líbilo, když ve Vodňanech to měli tak, že když bylo nějaký projednávání něčeho, tak kdo se třeba na něco zeptal, tak dostal plechovku piva. To je jako takovej nápad na jednu stranu tak trochu přitaženej za vlasy a na druhou stranu, to jako odbouralo takovou tu úvodní, prostě nedůvěru. Jako nechci se zeptat, zeptali se i jiný lidi, který s obvykle ptaj.“

T: Myšlís si, že to zapojování veřejnosti, ta průbojonost Manětínských lidí, je spíš na jednotlivcích?

A: „No, no, ale já si nemyslím, že by tam doutnal nějaký velkej problém, že by tam byl spor, že by ti lidi byli vyloženi s něčím nespokojení, já si myslím, že je to skutečně daný tím, že není žádný skutečný téma, který by nějak rozdělovalo tu komunitu, že by, že by to bylo tak, že by někdo nechtěl chodit, nebo nezapojoval se. Takže někde je to daný tak, že někdo nepříjde, nezapojuje se, protože s tímhle Frantou já Pepa nechci mít nic společnýho, ale myslím si, že v Manětíně to není tak tragický. Myslím si, že většina lidí jako dobře některý věci vadí, jako obecný, ale že to není tak, že by, že prostě ta míra naštvanosti není tak velká, že by se zapojili, že by dali najevo svůj názor jinde, než nějakým povídáním večer u piva, nebo tak, no.“

T: Jak jsi spokojenej s životem v Manětíně s ohledem na místní komunitu?

A: „No, já si myslím, že je v Manětíně ještě ta tradiční, konzervativní, venkovská společnost. Kde jsou ty rody, co tam žijou tři sta a více let a kde se sice ví, že pradědeček, nebo prababička někde někomu přejeli nebo ukradli slepici, ale na druhou stranu jako se ta komunita tímhle hodně hlídá. Když se najednou objeví někdo, kdo by kradl, fetoval, jo já nevím ještě, nebo se někdo choval obvyklejm proti jiným pravidlům, tak by mu to dokázali dát najevo, jako, což už taky není typický. Prostě asi by bylo těžký, pro člověka, kterej by se chtěl chovat vysloveně hnusně k ostatním jako v tom Manětíně spousta lidí to dokáže vnímat jako negativně, jako že je to taková jééé, to je prostě zaprcatělý, to je hrozný, ale na druhou stranu, ono je to jako hodnota v dnešní době pozitivní. Takže sice si lidi vidí hodně do talíře, ale na druhou stranu je jako díky tomu, nebo i díky tomu mají mezi sebou takový, relativně dobrý sousedsky vztahy.“

T: Máš nějaký typy na aktéry, který by mi s realizací procesu pomohly?

A: „No, tak já si myslím, že někteří jsou shromážděny v řadách zastupitelů, to znamená, že já bych do toho zapojil určitě starostu a místostarostu. Když jen starosta je v tom takovej parní válec. On je hodně individualistickej, jeden si prostě ty svoje věci, je neuvěřitelně pracovitej, to jako o tom žádná a prostě na druhou stranu někdy, ano, není to takovej moc diskusní typ, kterej by chtěl někde o něčem desetkrát to omílat z jedný a druhý strany a prostě vracet se k tomu. Spíš by přišel, takhle rozhodnem a šup, šup, šup, jde se na to, jdeme to udělat. Asi bych se nebránil tomu místostarostovi,

což by asi nefungovalo, protože, když tam není starosta. Já bych tam viděl, jako bych se podíval do toho zpravodaje na lidi, kteří tam přispívají. Třeba pan Jirsa, škola, škola, to je ale taky otázka zrovna kdo. Oni tam taky nejsou zrovna diskusní typy, který by zrovna jako to. Já mám obavu takovou, že by se to zvrhlo v to, že by se z toho udělat sluníčkářský dýchánek, že by tam přišli lidi, který milujou diskuse, ale zase jsou prostě tak trochu tou většinou komunitou vnímáni tak, že to jsou ty blázni, jo. Prostě někdo další by se rádi připojili do diskusí, Haálovi, ale není top určitě takovej ten většinovej proud. Myslím si, že v případě Manětína, tak si myslím, že by tam kromě těch institucí mohla být zapojena třeba i farnost, protože ta je celkem jako významným hráčem, no jako konkrétně jmenovitě. Nebylo by špatný, kdyby tam byli zapojeni zaměstnavatelé, viz Liška, nebo jako lidi, kteří jsou ochotni naslouchat, nebo taky Vašek Koudele, taky prostě, Honza Fencel, prostě lidi, který organizujou ty dětský dny, divadelníci, to je taky prostě další skupina, hasiči. Jako obávám se, že většina z těch, který už jsem jmenoval, tak by asi moc diskutovat nechtěla, ale myslím si, že bez nich by to asi nebylo úplný. Správa zámku, pokud by se chtěla zapojit, je to významný fenomén, ale ale!“

T: Hmm, když to vezmu z pohledu zastupitele, projevujou se třeba nějaký názory od spolků? Projevujou se? Komunikujou s tím městem?

A: „Myslím si, že komunikujou dost málo a že ta spolupráce je dost formální. Ty spolky, když to tak člověk vezme, tak do značný míry vlastně nic moc nepořebujou, když třeba dělaj nějakou ples, nebo nějakou akci pro děti, tak jim město třeba něco drobně přispěje, ale že by byl takovej život, tam není žádněj občanskěj spolek, je tam KOS, dejme tomu, ale ten se taky víceméně stahuje do aktivit, který s tím městem né tak otevřeně souvisej. Ta formálnost je daná v tom, jako že město ty spolky podporuje, ale řada těch spolků je taková, jako dneska taková zakonzervovaná, jako když to tak vezmu, tak proč by jako ty včelaři, rybáři, myslivci, tak proč by se jako podíleli na vizi komunity, když oni jsou jako nejšťastnější prostě u těch včel, na těch rybách a v tom lese, třeba trochu mi přijde, že to trochu hapruje se sokolem, spolupráce dobrá je třeba s hasičema, je to dáno jejich reprezentací jako v zastupitelstvu, ale hasiči jsou taková skupina lidí sama pro sebe, jo, takže nevím, no. Pak se třeba zapojujou divadelníci, kteří s městem spolupracujou díky divadelnímu podzimu, i ten KOS, že se nějak tak, že se podílí na těch úklidech, jinak nevím, hele. Že by se ty spolky, jako je to někde ve velkých městech, že by se nějak scházeli, tak to, že řeší nějaký společný témata, tak Manětínští to tak nemaj. Jako každěj si řeší to svoje dílčí téma a pro ten celkovej život

to nějak neřeší. Nejvíc se zapojujou ty, kteří pracují s dětma, ty jsou asi nejmíň zakonzervovaný, tam je to takový otevřený.“

T: Kdyby ta tvorba vize komunity byla, máš nějakou oblast, která by stála za projednání s tou veřejností?

A: „Já si myslím, že takových oblastí by se našlo určitě víc, myslím, že jedna z věcí, nebo oblastí, která bude lidi asi trápit, bude třeba rozsah služeb, který jsou poskytovány, nemyslím si, že by město mělo vytvářet nějaký Potěmkinovy vesnice, ale někde prostě funguje to, že to funguje jako sběrna, že když někdo potřebuje dát něco do opravny, tak pokreje se tak jiná služba, která v tom městě není, tak že se to nechá někam přinést. Tak pak když někdo jeden do nějakýho většího města, tak to tam prostě odveze, zadá to, nevím no. Ale já právě díky tomu, že funguje dobře ta komunita, ta pospolitost, tak si myslím, že to není až tak úplně prioritní. V Manětíně to funguje pořád ještě tak, že když někdo potřebuje paní Vomáčková opravit body, sousedka to odveze někam jinam, protože tam prostě často jezdí, tam není ta role města taková. Já třeba považuju za významnej cestovní ruch, který není významnej pro tu komunitu na první pohled, taky to řadu lidí otavuje, než by jim to něco přinášelo, na druhou stranu já vidím v tom hlavní význam pro Manětín, který by prostě těch 700 hlav, když nepočítám všechny ty integrované části jako by je neudrželi. Těžko by se tam udrželi, třeba ta pizzerie na náměstí, nebo hospoda u Zámku, i když teď už není hospoda u Eretů, takže slouží jako komunitní hospoda, tak trochu, nebo, takovej rozsah těch prodejen potravin. Jde vidět, že ty lidi, co tam mají tu živnost, tak potřebují přežít nějak tu zimu, kde jsou zdroje jenom z těch místních a to léto, kdy prostě přijedou ty turisti, tak to je trochu postaví na nohy, aby zase mohli pokračovat dál. Tak v tomhle vidím ten význam cestovního ruchu, že to prostě zaměstnává malou část místních lidí a že udržej služby, který by tam jinak nebyly. Jako třeba nákupní centrum, ten coop, nebo jednota, když vezmu třeba větší obce nebo města, že to jako docela funguje, že jako, že by třeba jako v Žihli mohli docela závidět, no.“

T: Kde vidíš tu díru, že občani nespolupracují s tím městem?

A: „No, já i myslím, že to je daný v tom, že žádný z těch spolků, neb nemusí to být spolek, ale žádný neformálních skupin, není žádnéj hlas, pojďme něco dělat jinak, pojďme se o těchle věcech víc bavit. To, co ty říkáš, ta tvorba vize komunity by určitě probíhala ze shora, jo. Určitě by to nebylo tak, nám se něco nelíbí, nebo myslíme si,

že by to mělo fungovat jinak, že bychom se měli víc zapojit. Tak se prostě zkusíme ozvat, zkusíme něco navrhnout. Tak město by slavně vyhlásilo, jdeme dělat v rámci projektu XY tvorbu vize komunity, nebo komunitní plán a občané zapojte se. Pak by se říkalo, no ale občané se nezapojili a tak dále. Tak takhle mi to připadá, že to tam v tuhle chvíli navyklý.“

T: Myslíš si, že je to tím, že se projednávají takový ty témata, jako třeba územní plán, kanalizace, ač jsou velmi důležitý, ty lidi to prostě nezajímá?

A: „No já si myslím, že správa věcí veřejných na té obecní úrovni, nebo že by to bylo na krajský nebo celostátní úrovni jinak, ale myslím si, že 80% nebo ještě víc, třeba 90% jsou takový technický záležitosti, který je potřeba prostě vyřešit, jo. Stejně jako v rodinném životě, se 90% času rozhoduje o tom, kdo koupí benzín, co bude k večeři a jestli děti včas staly do školy a maximálně 10% se řeší, kam se pojedou na dovolenou, kdy na lyže, na výlet a podobně. Stejně je to tak i s touhle správou, řeší se, co bude k večeři, přijímá se nějaké dotace, řeší se většinou takový ty nezajímavý věci každodenní a třeba takový ty rozvojový, ty zajímavý, kde by se třeba ty lidi mohli nějak zapojit, tak těch ej opravdu málo. Já si třeba myslím, že kdybychom se někde ucházeli o nějaký projekt jako nadační, komunitní, lidi naplánuju si tady, jak bude vypadat náměstí, takže v tom nejsme úplně hvězdy. Neuměli bychom se zapojit, nejsme v tom úplně hvězdy. Já i myslím, že je to otázka cviku. Já bych zrovna o tomhle tématu, který jsem zmínil, o kterém jsem i kolikrát na zastupitelstvu mluvil, já bych třeba byl rád, kdyby třeba k tomu jak by mělo vypadat Manětínský náměstí, který je do značny míry daný, že by si k tomu prostě mohli sehnout, kreslili by, kde by měly bejt lavičky, nebo kde by měla být třeba nějaká plakátovací plocha, protože až se opraví budova Černého orla, tak ta plakátková plocha zmizí. Spousta zastupitelů to nevnímá jako problém, ale já si to třeba takhle nemyslím, jsou to prostě takový ty drobnosti, který ten komunitní život umrtvujou. Že prostě, dobře respektuju, máme prostě zastupitelskou demokracii, že když si ty lidi zvolí, tak potom ty lidi od nich chtěj, aby nějak rozhodovali, ale myslím si, že nějaký ty věci, třeba takový každodenní, by si klidně touhle formou mohli rozhodovat sami. Nebo prostranství kolem kulturáku, který by bylo potřeba nějak zkulturnovat, nevím, no, mně by se to prostě líbilo, jako minimálně bychom si vyzkoušeli, že to nefunguje, že to nejde, že je to blbost, ale měli bychom to minimálně zkusit, třeba by z toho vylezli nějaký zajímavý nápady.“

T: Myslíš si, že je to daný tím, že je v Manětíně stárnoucí populace?

A: „*Tak může to tak taky bejt, na druhou stranu já bych ty mladý zase tolik nepřeceňoval, jo, já jsem to několikrát zažil v nějakým takovým supermoderním formátu, že se k tomu může každěj vyjádřit, tak si člověk řekne, že teď jsme to udělali pro ty mladý a ono přijde třičtvrtě těch seniorů, který to zajímá jak bude vypadat to okolí kolem nich a ty mladý, kteří přijedou z práce nebo ze školy, tak se na to vykašlou, jo. Podle mě to takhle ovlivněný bejt může, samozřejmě je to pak daný tím, že velkou hybnou silou jsou takový ty maminky na mateřský, řeší jak to svý okolí zkrášlit, protože se tam pohybujou, ono je to strašně těžký, protože venkov je dneska automobilovej, jako v tom smyslu, že lidi přijedou z práce, zaparkujou před svým domem a jestli projížděli přes náměstí, to je jim úplně jedno. Jestli projížděli kolem čtyř převrácených košů, tak tam prostě projeli autem, no. Takže může to tak být, ale nepřeceňoval bych to.“*

T: Jak bys viděl k tomuhle přístup starosty?

A: „*Není tomu moc otevřenej, ale zase myslím si, je potřeba to vzít to z pohledu toho zázemí. Když si vezmu Gilberta, tak on jako pochází z vesnice na Podbalnicku z velký rodiny, kde to bylo jako tak, že ta rodina si byla sama sobě komunitou, on má vlastně asi šest sourozenců a vlastně v té kontraci, kde byl, tak se zapojovali se třeba v rámci farního života, jo toho venkovsko-konzervativního, čili, že se tam starali o kostel. Ale že by se tam nějak extra zapojovali, to si myslím, že né. Já si myslím, že Gilbert je ten typ starosty spíš manažera a ty věci si řídí a je v těchle věcech jako neuvěřitelně výkonnej, jako proti tomu, kdo přijde po něm, tak to bude prostě chudák a lenoch, jo ale, že by to byl nějaký typ z toho venkova o nějakých věcech diskutovat, tak to si myslím, že né. Není to člověk, kterej by přišel z toho města, kde vylepšoval nějaký vnitroblok na sídlišti a teďka tímhle si prošel, to ne. I ta rodina celá, je to velký rodinnej klan, tohle mu není vlastní a ani si tím neměl jak setkat. Když Gilbert není přesvědčenej o tom, že je to důležitý téma, takže já vlastně jako zastupitel, tak se mi to nepodaří prosadit. Tak pak jak je to potom těžký, když prostě ten člověk není v zastupitelstvu, tak ani ten jeho hlas není potřeba pro něco.“*